Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

26. ledna 2017 **

„Kasační opravný prostředek — Kartelové dohody — Belgický, německý, francouzský, italský, nizozemský a rakouský trh zařízení a pevných součástí koupelen — Koordinace prodejních cen a výměny citlivých obchodních informací — Pokyny pro výpočet pokut z roku 2006 — Zásada rovného zacházení — Výkon pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci“

Ve věci C-638/13 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 27. listopadu 2013,

Roca SARL, se sídlem v Saint-Ouen-l'Aumône (Francie), zastoupená P. Vidal Martínez, abogada,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

přičemž další účastnicí řízení je:

Evropská komise, zastoupená F. Castilla Contreras a F. Castillo de la Torrem a F. Jimeno Fernándezem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, místopředseda Soudního dvora, vykonávající funkci předsedy prvního senátu, M. Berger, E. Levits, S. Rodin (zpravodaj) a F. Biltgen, soudci,

generální advokát: M. Wathelet,

vedoucí soudní kanceláře: K. Malacek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 10. září 2015,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: španělština

Rozsudek

1 Kasačním opravným prostředkem se společnost Roca SARL domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 16. září 2013, Roca v. Komise (T-412/10, dále jen „napadený rozsudek“, EU:T:2013:444), v části, kterým Tribunál částečně zrušil rozhodnutí Komise C(2010) 4185 final ze dne 23. června 2010 v řízení podle článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/39092 – zařízení a pevné součásti koupelen) (dále jen „sporné rozhodnutí“) v rozsahu, v němž Evropská komise stanovila částku pokuty uložené navrhovatelce, aniž zohlednila její spolupráci, a v rozsahu, v němž snížil částku pokuty, která jí byla uložena, na částku 6 298 000 eur, a ve zbývající části žalobu zamítl.

Právní rámec

Nařízení (ES) č. 1/2003

2 Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích [101] a [102 SFEU] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205) stanoví v čl. 23 odst. 2 a 3 následující:

„2. Komise může rozhodnutím uložit podnikům a sdružením podniků pokuty, pokud úmyslně nebo z nedbalosti:

a) se dopouštějí jednání v rozporu s články [101] nebo [102 SFEU][…]

[…]

Pokuta u každého podniku a sdružení podniků podílejících se na protiprávním jednání nesmí přesáhnout 10 % jeho celkového obratu za předchozí hospodářský rok.

[…]

3. Při stanovování výše pokuty se přihlíží k závažnosti a k délce trvání protiprávního jednání.“

3 Toto nařízení v článku 31 uvádí:

„Soudní dvůr má neomezenou příslušnost přezkoumávat rozhodnutí, kterými Komise stanovila pokutu nebo penále. Může uloženou pokutu nebo penále zrušit, snížit nebo zvýšit.“

Pokyny z roku 2006

4 Pokyny pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 (Úř. věst. 2006, C 210, s. 2, dále jen „pokyny z roku 2006“) uvádějí v bodě 2, že, pokud jde o určení pokut, „[Komise] musí vzít v úvahu dobu trvání a závažnost protiprávního jednání“ a „nesmí uložit pokutu, která by překročila úroveň stanovenou v čl. 23 odst. 2 druhém a třetím pododstavci [nařízení č. 1/2003]“.

5 Bod 13 těchto pokynů uvádí:

„Při určování základní výše udělované pokuty bude Komise vycházet z hodnoty tržeb za zboží nebo služby v příslušné zeměpisné oblasti uvnitř [Evropského hospodářského prostoru (EHP)], které přímo nebo nepřímo […] souvisejí s protiprávním jednáním. Komise obvykle bere v potaz tržby podniku za poslední celý obchodní rok, kdy byl zapojen do protiprávního jednání. […]“

6 Bod 20 pokynů z roku 2006 stanoví:

„Vyhodnocení závažnosti se provede individuálně pro každý typ protiprávního jednání a přihlédne se přitom ke všem důležitým okolnostem případu.“

7 Bod 21 téže pokynů stanoví:

„Podíl tržeb, k němuž se bude přihlížet, se obvykle bude nacházet na stupnici do 30 %.“

8 Podle bodu 22 pokynů z roku 2006:

„Při rozhodování o tom, zda by se podíl tržeb, k němuž se bude v daném případě přihlížet, měl nacházet ve spodní nebo horní části této stupnice, vezme Komise v úvahu určitý počet ukazatelů, například povahu protiprávního jednání, kumulovaný podíl všech stran na trhu, zeměpisný rozsah protiprávního jednání, implementování či neimplementování protiprávního jednání.“

9 Bod 23 těchto pokynů uvádí:

„Mezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže patří horizontální dohody […] o stanovení cen, rozdělení trhů a omezení produkce, které jsou obvykle tajné. Politika hospodářské soutěže je musí přísně trestat. Podíl hodnoty tržeb z prodejů, k němuž se u takového protiprávního jednání přihlíží, se proto bude většinou nacházet v horní části stupnice.“

10 Bod 25 uvedených pokynů zní takto:

„Kromě toho, bez ohledu na dobu účasti podniku na protiprávním jednání, Komise zahrne do základní výše pokuty částku v hodnotě 15 až 25 % hodnoty tržeb podle definice ve výše uvedeném oddíle A, aby podniky odradil i od pouhé účasti na horizontálních dohodách o stanovení cen, rozdělení trhů a omezení produkce. Komise může tuto dodatečnou částku použít i v případě jiného protiprávního jednání. Při rozhodování o podílu tržeb, z kterého bude v konkrétním případě vycházet, přihlédne Komise k určitému počtu faktorů, zejména k těm, které jsou uvedeny v bodě 22.“

11 Bod 29 téže pokynů uvádí:

„Komise může snížit základní částku pokuty, jestliže zjistí existenci polehčujících okolností, například:

— jestliže dotyčný podnik poskytne důkaz o tom, že ukončil protiprávní jednání okamžitě po prvním zásahu Komise. Tato okolnost se nepoužije v případě tajných dohod nebo jednání (zejména kartelů);

— jestliže dotyčný podnik poskytne důkaz o tom, že protiprávní jednání bylo spácháno z nedbalosti;

— jestliže dotyčný podnik poskytne důkaz o tom, že jeho účast na protiprávním jednání je podstatně omezená, a v důsledku toho prokáže, že v době, kdy byl stranou protiprávních dohod, se ve skutečnosti vyhýbal jejich provádění a choval se na trhu konkurenčním způsobem; pouhá skutečnost, že se určitý podnik účastnil protiprávního jednání kratší dobu než ostatní podniky, se nebude považovat za polehčující okolnost, neboť je již zohledněna při výpočtu základní výše pokuty;

— jestliže dotyčný podnik účinně spolupracuje s Komisí nad rámec oznámení o shovívavosti a zákonem stanovené povinnosti spolupráce;

— jestliže protikonkurenční jednání bylo povoleno nebo doporučováno veřejnými orgány nebo právními předpisy. […]“

Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí

12 Skutečnosti předcházející sporu byly uvedeny v bodech 1 až 29 napadeného rozsudku a lze je shrnout následovně.

13 Roca, společnost založená podle francouzského práva, uváděla na francouzský trh převážně sanitární keramiku a kohouty a ostatní armatury. Společnost Roca patřila v době vzniku skutečností zakládajících protiprávní jednání do skupiny společností působících v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen (dále jen „skupina Roca“), jejíž mateřskou společností byla společnost Roca Sanitario SA, která byla vlastníkem celého kapitálu společnosti Roca.

14 Dne 15. července 2004 společnost Masco Corp. a její dceřiné společnosti, včetně společnosti Hansgrohe AG, která vyrábí kohouty a ostatní armatury, a společnosti Hüppe GmbH, která vyrábí sprchové kouty, informovaly Komisi o existenci kartelu v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen a požádaly o osvobození od pokut na základě oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. 2002, C 45, s. 3; Zvl. vyd. 08/02, s. 155, dále jen „oznámení o spolupráci z roku 2002“), nebo v případě zamítnutí, o snížení pokut, které jim mohou být uloženy.

15 Komise ve dnech 9. a 10. listopadu 2004 uskutečnila neohlášené kontroly v prostorách několika společností a vnitrostátních profesních sdružení vykonávajících činnost v odvětví zařízení a pevných součást koupelen. Komise v období od 15. listopadu 2005 do 16. května 2006 zaslala žádosti o informace uvedeným společnostem a sdružením, včetně Roca a Laufen Austria AG.

16 Společnost Roca dne 17. ledna 2006 požádala svým jménem a jménem skupiny, do které patří společnost Laufen Austria v rozsahu, v němž uvedená společnost převzala činnosti této skupiny ve Francii, o osvobození od pokut na základě oznámení o spolupráci z roku 2002, nebo, podpůrně, o snížení pokuty, která jí může být uložena.

17 Dopisem ze dne 8. prosince 2006 Komise informovala navrhovatelku, že podmíněně rozhodla o snížení této částky.

18 Dne 26. března 2007 Komise přijala oznámení námitek, které bylo navrhovatelce zasláno dne 26. března 2007. Navrhovatelka byla vyslechnuta během slyšení, které probíhalo od 12. do 14. listopadu 2007.

19 Dne 23. června 2010 přijala Komise sporné rozhodnutí, kterým konstatovala jediné a trvající porušení čl. 101 odst. 1 SFEU a článku 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3, dále jen „Dohoda o EHP“) v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen. Podle Komise probíhalo toto protiprávní jednání, na němž se podílelo 17 podniků, během různých období mezi 16. říjnem 1992 a 9. listopadem 2004. Mělo podobu souboru protisoutěžních dohod a jednání ve vzájemné shodě na územích Belgie, Německa, Francie, Itálie, Nizozemska a Rakouska.

20 Výrobky dotčenými kartelem jsou zařízení a pevné součásti koupelen patřící do jedné z těchto tří podskupin výrobků, a sice kohouty a ostatní armatury, sprchové kouty a doplňky, jakož i sanitární keramika (dále jen „tři podskupiny výrobků“).

21 Komise především poukázala na existenci vnitrostátních profesních sdružení sestávajících z členů, jejichž činnost se týkala všech tří podskupin výrobků, které označila jako „koordinační subjekty“, na existenci vnitrostátních profesních sdružení sestávajících z členů, jejichž činnost se týkala minimálně dvou z těchto tří podskupin výrobků, jež označila jako „vícevýrobková sdružení“, jakož i na existenci specializovaných sdružení sestávajících z členů, jejichž činnost se týkala jedné z těchto tří podskupin výrobků. Nakonec konstatovala přítomnost centrální skupiny podniků, které působily v rámci kartelové dohody v různých členských státech a v rámci koordinačních subjektů nebo vícevýrobkových sdružení.

22 Pokud jde o účast skupiny Roca na konstatovaném protiprávním jednání, Komise měla za to, že tato skupina byla obeznámena s protiprávním jednáním týkajícím se tří podskupin výrobků. Pokud však jde o zeměpisný rozsah kartelové dohody, Komise měla za to, že skupinu Roca nelze považovat za obeznámenou s celou jeho šíří, ale musí být považována za obeznámenou pouze s koluzivním jednáním, ke kterému došlo ve Francii a Rakousku. Účast navrhovatelky samotné se omezila na území Francie a na kohouty a ostatní armaturu a sanitární keramiku.

23 Komise v této souvislosti v čl. 1 odst. 3 sporného rozhodnutí konstatovala, že společnosti Laufen Austria, Roca Sanitario a Roca porušily čl. 101 odst. 1 SFEU a článek 53 Dohody o EHP tím, že se účastnily pokračující dohody nebo jednání ve vzájemné shodě v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen ve Francii a v Rakousku.

24 Pro účely stanovení výše pokuty uložené každému podniku vycházela Komise z pokynů z roku 2006.

25 Komise na prvním místě určila základní částku pokuty. Za tímto účelem upřesnila, že tato částka vycházela v případě každého podniku z jeho tržeb v členském státě, které byly vynásobeny počtem let jeho účasti na konstatovaném protiprávním jednání v každém členském státě, a v případě dotyčné podskupiny výrobků takovým způsobem, že byla zohledněna skutečnost, že některé podniky vykonávají činnost pouze v některých členských státech nebo že se jejich činnost týká pouze jedné ze tří podskupin výrobků.

26 Po tomto upřesnění stanovila Komise výši koeficientu spojeného se závažností konstatovaného protiprávního jednání ve smyslu bodů 20 až 23 pokynů z roku 2006 na 15 % hodnoty tržeb (dále jen „koeficient ‚závažnosti protiprávního jednání' “). V této souvislosti zohlednila čtyři kritéria pro posouzení tohoto protiprávního jednání, a sice společné podíly na trhu, povahu, zeměpisný rozsah a provádění uvedeného jednání.

27 Komise kromě toho stanovila koeficient, který se má z důvodu doby trvání konstatovaného protiprávního jednání uplatnit na základní částku pokuty stanovenou pro navrhovatelku na základě ustanovení bodu 24 pokynů z roku 2006, v případě navrhovatelky na 1,83, což odpovídá účasti na protiprávním jednání na území Francie v oblasti kohoutů a ostatní armatury během období od 10. prosince 2002 do 9. listopadu 2004, a na 0,66, což odpovídá účasti na protiprávním jednání na území Francie v oblasti sanitární keramiky v období od 25. února do 9. listopadu 2004.

28 S cílem zajistit odrazující účinek sporného rozhodnutí Komise konečně udělila na základě ustanovení bodu 25 pokynů z roku 2006 a s ohledem na čtyři kritéria pro posouzení uvedená v bodě 26 tohoto rozsudku základní částku pokuty použitím dodatečného koeficientu (dále jen „koeficient ‚dodatečné částky' “) ve výši 15 % na hodnotu tržeb.

29 To vedlo u skupiny Roca k základní částce pokuty ve výši 3 000 000 eur za koluzivní jednání týkající se kohoutů a ostatní armatury na francouzském trhu a k základní částce pokuty ve výši 35 700 000 eur za koluzivní jednání týkající se sanitární keramiky, z nichž 3 700 000 eur bylo na základě jednání na francouzském trhu a 32 000 000 eur na základě jednání na rakouském trhu.

30 Komise na druhém místě zkoumala existenci přitěžujících nebo polehčujících okolností, které by mohly odůvodnit úpravu základní částky pokuty. V případě navrhovatelky Komise nezjistila žádnou přitěžující ani polehčující okolnost.

31 Komise na třetím místě uplatnila horní hranici 10 % celkového obratu (dále jen „horní hranice 10 %“) podle čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003. Částka pokuty stanovená pro skupinu Roca po uplatnění tohoto stropu činila 38 700 000 eur.

32 Komise na čtvrtém místě měla za to, že skupina Roca, do které patří navrhovatelka, nemá nárok na snížení pokut na základě oznámení o spolupráci z roku 2002. Podle názoru Komise nebylo možné mít za to, že důkazy, které předložila tato skupina, mají významnou přidanou hodnotu ve smyslu odstavce 21 tohoto oznámení. A také uvedená skupina nepostupovala během správního řízení v duchu skutečné spolupráce.

33 S ohledem na výše uvedené Komise v čl. 1 odst. 3 sporného rozhodnutí konstatovala, že navrhovatelka porušila článek 101 SFEU a článek 53 Dohody o EHP, neboť se od 10. prosince 2002 do 9. listopadu 2004 účastnila trvající dohody a jednání ve vzájemné shodě v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen na území Francie a Rakouska.

34 Podle čl. 2 odst. 4 písm. b) sporného rozhodnutí uložila Komise v souvislosti s tímto protiprávním jednáním společně a nerozdílně se společností Roca Sanitario navrhovatelce pokutu ve výši 6 700 000 eur.

Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

35 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 9. září 2010 podala společnost Roca žalobu na neplatnost sporného rozhodnutí v rozsahu, v němž se jí týkalo, a podpůrně na snížení pokuty, která jí byla uložena.

36 Na podporu návrhových žádání znějících na částečné zrušení sporného rozhodnutí se společnost Roca dovolávala pěti žalobních důvodů. První důvod se týkal uplatnění horní hranice 10 % celkového obratu podle čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003. Druhý důvod souvisel s posouzením závažnosti protiprávního jednání spáchaného společností Roca, které provedla Komise. Třetí důvod vycházel z porušení zásady proporcionality, pokud jde o výběr referenčního roku pro určení základní částky pokuty. Čtvrtý důvod vycházel z porušení zásad proporcionality a rovného zacházení, jelikož hospodářská krize nebyla vzata do úvahy jakožto polehčující okolnost. Pátý důvod se týkal nezohlednění spolupráce navrhovatelky podle oznámení o spolupráci z roku 2002, a jakožto polehčující okolnosti.

37 Společnost Roca se u Tribunálu navíc podpůrně domáhala snížení pokuty, která jí byla uložena. Na podporu svého návrhu se společnost Roca dovolávala nesprávného právního posouzení, kterého se dopustila Komise při přezkumu důkazů, které jí předložila. Poukázala rovněž na svoji spolupráci s Komisí a na skutečnost, že její účast na protiprávním jednání byla méně závažná než zapojení ostatních účastníků.

38 Tribunál nejprve zamítl důvody navrhovatelky, kterými se domáhala neplatnosti sporného rozhodnutí. Poté částečně vyhověl návrhu na změnu uložené pokuty snížením částky o 6 % z důvodu, že Komise správně neposoudila hodnotu důkazů předložených společností Roca na základě oznámení o spolupráci z roku 2002.

Návrhová žádání účastnic řízení

39 Společnost Roca navrhuje, aby Soudní dvůr:

— částečně zrušil napadený rozsudek;

— snížil částku pokuty, která jí byla uložena, a

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

40 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

— zamítl kasační opravný prostředek a

— uložil společnosti Roca náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

41 Kasační opravný prostředek je založen na následujících dvou důvodech: První důvod kasačního opravného prostředku vychází z toho, že Tribunál porušil zásady rovného zacházení a proporcionality, nesplnil povinnost uvést odůvodnění a zkreslil důkazy tím, že konstatoval, že navrhovatelka byla obeznámena se skutečností, že se protiprávní jednání týkalo tří podskupin výrobků, a tím, že nezohlednil skutečnost, že se protiprávní jednání spáchané navrhovatelkou týkalo pouze dvou podskupin výrobků. Druhý důvod kasačního opravného prostředku vychází z toho, že Tribunál porušil zásady individualizace sankce, osobní odpovědnosti, proporcionality, rovného zacházení a ochrany legitimního očekávání, jakož i povinnost uvést odůvodnění tím, že odmítl návrh na snížení základní částky pokuty z důvodu menší závažnosti účasti na protiprávním jednání přičítaném navrhovatelce.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

42 V rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku společnost Roca uvádí, že Tribunál porušil zásady rovného zacházení a proporcionality, nesplnil povinnost uvést odůvodnění a zkreslil důkazy, které mu byly předloženy, zaprvé tím, že neprávem konstatoval v bodě 131 napadeného rozsudku, že společnost Roca byla z důvodu své účasti ve skupině Roca obeznámena s tím, že se protiprávní jednání, kterého se účastnila, týkalo tří podskupin výrobků, zadruhé tím, že Tribunál neprávem, aniž vysvětlil důvody, nezohlednil, že účast společnosti Roca na protiprávním jednání, které se týkalo pouze dvou podskupin výrobků, byla méně závažná než těch podniků, jejichž účast se týkala tří podskupin výrobků, a zatřetí tím, že v důsledku toho nesnížil pokutu, která jí byla uložena.

43 Komise argumenty navrhovatelky zpochybňuje.

Závěry Soudního dvora

44 Pokud jde o vytýkanou skutečnost vycházející ze zkreslení skutečností v rozsahu, v němž Tribunál v bodě 131 napadeného rozsudku konstatoval, že z důvodu své účasti ve skupině Roca, byla společnost Roca obeznámena s věcným rozsahem protiprávního jednání, které se týkalo tří podskupin výrobků, je třeba připomenout, že s ohledem na výjimečnou povahu vytýkané skutečnosti spočívající ve zkreslení skutkového stavu a důkazů, článek 256 SFEU, čl. 58 první pododstavec statutu Soudního dvora Evropské unie a čl. 168 odst. 1 písm. d) jednacího řádu Soudního dvora ukládají navrhovatelce zvláště, aby přesně označila skutečnosti, které Tribunál zkreslil, a prokázala pochybení v posouzení, které Tribunál při jeho posouzení vedlo k tomuto zkreslení. Takovéto zkreslení musí zjevným způsobem vyplynout z písemností ve spise, aniž je nutné přistoupit k novému posouzení skutkového stavu a důkazů (usnesení ze dne 7. května 2015, Adler Modemärkte v. OHIM, C-343/14 P, nezveřejněné, EU:C:2015:310, bod 43 a citovaná judikatura).

45 Je třeba připomenout, že konstatováním obsaženým v bodě 131 napadeného rozsudku Tribunál nezkreslil sporné rozhodnutí, ale vycházel z jeho bodu 870.

46 Navrhovatelka neprokázala, že Tribunál zkreslil skutkový stav a důkazy obsažené ve spise. V tomto ohledu přísluší navrhovatelce, aby prokázala, že nebyla obeznámena s věcným rozsahem vytýkaného protiprávního jednání. Navrhovatelka se ve stadiu kasačního opravného prostředku spokojila s předložením takového tvrzení a nepředložila jakýkoliv důkaz na jeho podporu.

47 Navrhovatelka se tedy neprávem domnívá, že Tribunál zkreslil skutkový stav a důkazy tím, že měl za to, že společnost Roca byla obeznámena s věcným rozsahem dotčeného protiprávního jednání z důvodu její účasti ve skupině Roca.

48 Z toho rovněž vyplývá, že vytýkané skutečnosti vycházející z porušení povinnosti uvést odůvodnění a z porušení zásady proporcionality a rovného zacházení, které se zakládají na mylném předpokladu, na základě kterého Tribunál neprávem konstatoval, že společnost Roca byla obeznámena s věcným rozsahem dotčeného protiprávního jednání, musí být zamítnuty jako neopodstatněné.

49 První důvod kasačního opravného prostředku musí být proto zamítnut.

K druhému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

50 Navrhovatelka vytýká Tribunálu, že zejména v bodech 116 až 145 a v bodech 247 až 249 napadeného rozsudku porušil zásady individualizace sankce a osobní odpovědnosti, proporcionality, rovného zacházení a ochrany legitimního očekávání, jakož i povinnost uvést odůvodnění.

51 Společnost Roca zaprvé v podstatě uvádí, že body 116 až 145 napadeného rozsudku jsou stiženy právní vadou. Tribunál totiž nevyvodil důsledky ze svého zjištění, podle kterého byla účast na protiprávním jednání přičítaném společnosti Roca méně závažná než účast ostatních účastníků kartelové dohody, zejména tak, že by upravil koeficienty „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“ a snížil základní částku pokuty. V této souvislosti napadený rozsudek nerozlišuje podle povahy chování, s výjimkou otázky zeměpisného rozsahu účasti na protiprávním jednání, mezi závažností jednání společnosti Roca, která nepřispěla ke vzniku předmětné kartelové dohody ani k jejímu zachování, a závažností jednání podniků patřících do „tvrdého jádra“ účastnících se podniků. V souladu se zásadou zákazu diskriminace měl Tribunál snížit základní částku pokuty uložené společnosti Roca uplatněním nižších koeficientů „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“, než uplatnil na uvedené podniky, a to tím spíše, že sám konstatoval v bodech 139, 247 a 248 napadeného rozsudku, že menší závažnost jednání společnosti Roca má vést k uplatnění takových koeficientů. Tribunál nepřihlédl k menší závažnosti účasti společnosti Roca na protiprávním jednání ve vztahu k zapojení ostatních účastníků, ani neupravil tyto koeficienty, a to ani z důvodu polehčujících okolností.

52 Zadruhé měla být podle společnosti Roca malá závažnost účasti na protiprávním jednání případně vzata v úvahu jako polehčující okolnost ve smyslu bodu 29 pokynů z roku 2006. V bodech 141 až 143 napadeného rozsudku Tribunál na základě příliš restriktivního a nesprávného výkladu tohoto ustanovení vyloučil jakékoliv snížení pokuty.

53 Zatřetí Tribunál podle společnosti Roca porušil zásady ochrany legitimního očekávání a povinnost uvést odůvodnění tím, že měl v bodě 135 napadeného rozsudku za to, že se Komise neodchýlila od metody výpočtu výše pokuty stanovené v pokynech z roku 2006.

54 Komise argumenty navrhovatelky zpochybňuje. Ačkoliv má za to, že Tribunál správně odmítl argumenty navrhovatelky vycházející z porušení zásad rovného zacházení a proporcionality, Komise v podstatě kromě toho tvrdí, že je nesprávný předpoklad přijatý Tribunálem, podle kterého měly být koeficienty „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“ uplatněné vůči navrhovatelce, která se podílela na protiprávním jednání pouze v rámci její francouzské složky, odlišné od koeficientů

přijatých pro jiné členy předmětné kartelové dohody, kteří se podíleli na protiprávním jednání na území šesti členských států v rámci tří podskupin výrobků. Komise tudíž vyzývá Soudní dvůr, aby nahradil odůvodnění.

Závěry Soudního dvora

55 Úvodem je třeba připomenout, že pouze Tribunál je příslušný k tomu, aby přezkoumal způsob, jímž Komise posoudila v každém jednotlivém případě závažnost protiprávních jednání. V rámci kasačního opravného prostředku je účelem přezkumu Soudního dvora jednak zkoumat, v jakém rozsahu Tribunál z právního hlediska správně zohlednil všechny podstatné faktory pro posouzení závažnosti daného jednání ve světle článku 101 SFEU a článku 23 nařízení č. 1/2003, a jednak ověřit, zda Tribunál z právního hlediska dostatečně odpověděl na všechny argumenty uvedené na podporu návrhu na zrušení pokuty nebo snížení její částky (viz zejména rozsudky ze dne 17. prosince 1998, Baustahlgewebe v. Komise, C-185/95 P, EU:C:1998:608, bod 128; ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 244, a ze dne 5. prosince 2013, Solvay Solexis v. Komise, C-449/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:802, bod 74).

56 V rozsahu, v němž v druhém důvodu kasačního opravného prostředku společnost Roca vytýká Tribunálu, že při výkonu přezkumu legality sporného rozhodnutí v bodech 116 až 145 napadeného rozsudku, jakož i při přezkumu v plné jurisdikci pro určení pokuty v bodech 247 až 249 tohoto rozsudku nevzal v úvahu skutečnost, že účast navrhovatelky na konstatovaném protiprávním jednání byla méně závažná než účast podniků, které tvořily „tvrdé jádro“ kartelové dohody, je třeba připomenout, že Soudnímu dvoru nepřísluší, pokud se vyslovuje k právním otázkám v rámci kasačního opravného prostředku, aby z důvodů spravedlnosti svými závěry nahrazoval závěry Tribunálu, který při výkonu přezkumu v plné jurisdikci rozhodl o výši pokut uložených podnikům z důvodu porušení unijního práva těmito podniky (rozsudky ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 245, a ze dne 11. července 2013, Gosselin Group v. Komise, C-429/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:463, bod 87).

57 Je třeba rovněž připomenout, že při stanovení výše pokut je kromě toho namístě přihlédnout k době trvání protiprávního jednání a všem faktorům, které mohou být zohledněny při posouzení závažnosti tohoto jednání (rozsudky ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 240, a ze dne 11. července 2013, Team Relocations v. Komise, C-444/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:464, bod 98).

58 K faktorům, které mohou být zohledněny při posuzování závažnosti protiprávního jednání, patří jednání každého podniku, jeho role při zavádění kartelové dohody, zisk, který může z tohoto jednání vytěžit, jeho velikost a hodnota dotyčného zboží, jakož i riziko, které představují protiprávní jednání tohoto druhu pro cíle Evropské unie (rozsudky ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 242, a ze dne 11. července 2013, Team Relocations v. Komise, C-444/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:464, bod 100).

59 Tribunál na prvním místě v bodě 131 napadeného rozsudku potvrdil skutkové okolnosti protiprávního jednání konstatované Komisí. Přitom Tribunál konstatoval, že společnost Roca se účastnila protiprávního jednání, které spočívalo v provádění koordinace budoucího cenového navyšování, a dále že společnost Roca z důvodu své účasti ve skupině Roca věděla jak o věcném tak zeměpisném rozsahu protiprávního jednání. Tribunál dospěl k závěru, že se za těchto podmínek Komise mohla podle bodů 21 až 23 a 25 pokynů z roku 2006 právem domnívat, že koeficienty „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“ ve výši 15 % jsou přiměřené.

60 Navrhovatelka v této souvislosti vytýká Tribunálu, že nezohlednil skutečnost, že nepatřila k „tvrdému jádru“ kartelové dohody zejména z důvodu, že nepřispěla k jejímu vzniku a zachování.

61 I za předpokladu, že by tyto okolnosti byly prokázány, v žádném případě nejsou s to prokázat, že Tribunál měl mít za to, že koeficienty „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“ ve výši 15 % nejsou přiměřené nebo jsou příliš vysoké, jelikož takový procentní podíl lze odůvodnit samotnou povahou dotčeného protiprávního jednání, a sice prováděním koordinace cenového navyšování. Takové protiprávní jednání totiž patří mezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže ve smyslu bodů 23 a 25 pokynů z roku 2006 a výše 15 % odpovídá nejnižšímu stupni sankcí v rámci stupnice stanovené pro taková protiprávní jednání v těchto pokynech (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 11. července 2013, Ziegler v. Komise, C-439/11 P, EU:C:2013:513, body 124 a 125, a ze dne 11. července 2013, Team Relocations a další v. Komise, C-444/11 P, nezveřejněný EU:C:2013:464, bod 125).

62 Tribunál tudíž mohl mít v bodech 131 a 246 napadeného rozsudku právem za to, že Komise neporušila zásadu proporcionality tím, že určila koeficienty „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“ ve výši 15 % bez ohledu na omezený zeměpisný rozsah účasti navrhovatelky na dotčeném protiprávním jednání.

63 V rozsahu, v němž na druhém místě společnost Roca vytýká Tribunálu, i když rozhodl, že její účast na protiprávním jednání byla méně závažná než účast ostatních účastníků, že vůči ní uplatnil uvedené koeficienty a tím porušil zásadu rovného zacházení, je třeba konstatovat, jak v podstatě uvádí Komise, že odůvodnění uvedené v bodech 138 a 139 a bodech 247 a 248 napadeného rozsudku, podle kterého jednak musí být protiprávní jednání vztahující se na šest území členských států a tři podskupiny výrobků považováno za závažnější než předmětné protiprávní jednání, ke kterému došlo pouze na území jediného členského státu, a jednak podnikům, které se zúčastnily tohoto prvního protiprávního jednání, by měla být již jen z tohoto důvodu uložena pokuta vypočtená na základě vyšších koeficientů „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“, než jsou koeficienty uplatněné v případě navrhovatelky, je stiženo nesprávným právním posouzením.

64 Pokud jde o určení koeficientů „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“, z bodů 22 a 25 pokynů z roku 2006 vyplývá, že je třeba přihlédnout k určitému počtu faktorů, zejména k těm, které jsou uvedeny v bodě 22 těchto pokynů. Třebaže za účelem posouzení závažnosti protiprávního jednání a následně určení výše pokuty, která má být uložena, lze zohlednit také zeměpisný rozsah protiprávního jednání, nemusí skutečnost, že je zeměpisný rozsah jednoho protiprávního jednání širší než jiného protiprávního jednání, sama o sobě znamenat, že toto první protiprávní jednání posuzované jako celek a zejména s ohledem na svoji povahu musí být kvalifikováno jako závažnější než druhé protiprávní jednání a jako odůvodňující určení vyšších koeficientů „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“ než koeficientů uplatněných pro výpočet pokuty sankcionující toto druhé protiprávní jednání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. července 2014, Telefónica a Telefónica de España v. Komise, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, bod 178).

65 Je třeba připomenout, že zásada rovného zacházení představuje obecnou zásadu unijního práva, která je zakotvena články 20 a 21 Listiny základních práv Evropské unie. Podle ustálené judikatury uvedená zásada vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněno (viz zejména rozsudek ze dne 12. listopadu 2014, Guardian Industries a Guardian Europe v. Komise, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, bod 51).

66 Dodržování uvedené zásady je pro Tribunál závazné nikoliv pouze v rámci jeho výkonu kontroly legality rozhodnutí Komise ukládajícího pokuty, ale rovněž při výkonu pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci. Výkon takové pravomoci totiž nemůže při stanovení výše ukládaných pokut vést k diskriminaci mezi podniky, které se účastnily dohody nebo jednání ve vzájemné shodě v rozporu s čl. 101 odst. 1 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, Komise v. Parker Hannifin Manufacturing a Parker Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, bod 77).

67 Jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, zohlednění podle téže zásady, za účelem posouzení závažnosti protiprávního jednání, rozdílů mezi podniky, které se podílely na téže kartelové dohodě, zejména s ohledem na zeměpisný rozsah jejich účastí, nemusí být nevyhnutelně uskutečněno v průběhu určení koeficientů „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“, ale lze jej provést až v dalším stadiu výpočtu pokuty, jako je úprava základní částky pokuty v závislosti na přitěžujících a polehčujících okolnostech podle bodů 28 a 29 pokynů z roku 2006 (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 11. července 2013, Gosselin Group v. Komise,C-429/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:463, body 96 až 100 a ze dne 11. července 2013, Team Relocations a další v. Komise, C-444/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:464, body 104 a 105).

68 Jak podotkla Komise, tyto rozdíly se mohou rovněž projevit v hodnotě tržeb použité pro výpočet základní částky pokuty, jelikož tato hodnota odráží pro každý zúčastněný podnik význam jeho účasti na protiprávním jednání v souladu s bodem 13 pokynů z roku 2006, který umožňuje použít jako výchozí bod pro výpočet pokut částku, která odráží hospodářský význam protiprávního jednání a váhu účasti podniku v tomto jednání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. července 2013, Team Relocations a další v. Komise, C-444/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:464, bod 76).

69 Proto, jelikož je nesporné, že základní částka pokuty uložené navrhovatelce byla určena podle hodnoty tržeb uskutečněných navrhovatelkou na území Francie, které se týkaly výrobků patřících do dvou podskupin výrobků složených ze sanitární keramiky a kohoutů a ostatních armatur, mohl Tribunál v bodech 138 a 139 a v bodech 247 a 248 napadeného rozsudku určit výši koeficientů „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“ na 15 % této hodnoty, aniž by porušil zásadu rovného zacházení.

70 Ačkoli z výše uvedeného vyplývá, že odůvodnění Tribunálu v bodech 138 a 139 a v bodech 247 a 248 napadeného rozsudku je stiženo nesprávným právním posouzením, je namístě připomenout, že i když odůvodnění rozsudku Tribunálu vykazuje porušení unijního práva, ale jeho výrok se jeví jako opodstatněný z jiných právních důvodů, nemůže takové porušení vést ke zrušení tohoto rozhodnutí a je třeba odůvodnění nahradit (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 9. června 1992, Lestelle v.Komise, C-30/91 P, EU:C:1992:252, bod 28, a ze dne 9. září 2008, FIAMM a další v. Rada a Komise, C-120/06 P a C-121/06 P, EU:C:2008:476, bod 187 a citovaná judikatura).

71 Jak vyplývá z odůvodnění uvedeného v bodech 64 až 69 tohoto rozsudku, je třeba nahradit odůvodnění přijaté Tribunálem, jak tomu je v projednávané věci.

72 Druhý důvod kasačního opravného prostředku je tedy třeba zamítnout v rozsahu, v němž je vytýkáno Tribunálu, že se dopustil nesprávného právního posouzení a zejména že porušil zásady proporcionality a rovného zacházení z důvodu, že tím, že Tribunál neuplatnil vůči navrhovatelce nižší koeficienty „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“, než které uplatnil na podniky, jejichž účast na protiprávním jednání byla závažnější, nebylo přihlédnuto v napadeném rozsudku k nižší závažnosti účasti navrhovatelky na protiprávním jednání.

73 Pokud jde o část důvodu kasačního opravného prostředku vycházející z toho, že Tribunál nesplnil povinnost uvést odůvodnění a porušil zásadu legitimního očekávání tím, že v bodě 183 napadeného rozsudku rozhodl, že se Komise neodchýlila od metody výpočtu výše pokuty stanovené v pokynech z roku 2006, je třeba uvést, že Tribunál v bodech 121 a 122 napadeného rozsudku obecně popsal tuto metodu a v bodech 124 až 126 uvedeného rozsudku popsal její použití Komisí v projednávaném případě.

74 Tato část důvodu kasačního opravného prostředku tedy nemůže obstát.

75 Konečně pokud jde o část důvodu kasačního opravného prostředku vycházejícího z toho, že Tribunál nepřihlédl k polehčujícím okolnostem menší závažnosti účasti navrhovatelky na protiprávním jednání ve smyslu bodu 29 třetí odrážky pokynů z roku 2006 ve vztahu k zapojení ostatních účastníků, je nesporné, že se společnost Roca dovolávala omezené povahy své účasti na konstatovaném protiprávním jednání.

76 Podle bodu 29 pokynů z roku 2006 měla navrhovatelka za účelem získání nároku na snížení pokuty z důvodu takových polehčujících okolností prokázat, že se ve skutečnosti vyhýbala provádění dotčených protiprávních dohod tím, že se chovala na trhu konkurenčním způsobem, tedy měla poskytnout důkaz, který navrhovatelka nepředložila, jak konstatoval Tribunál v bodě 143 napadeného rozsudku.

77 V každém případě nemůže být takové posouzení důkazů, s výhradou případu jejich zkreslení, ke kterému v projednávaném případě nedošlo, zpochybňováno v rámci kasačního opravného prostředku (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 13. ledna 2011, MediaSaturn-Holding v. OHMI, C-92/10 P, nezveřejněný, EU:C:2011:15, bod 27; ze dne 10. července 2014, Řecko v. Komise, C-391/13 P, nezveřejněný, EU:C:2014:2061, body 28 a 29, a ze dne 20. ledna 2016, Toshiba Corporation v. Komise, C-373/14 P, EU:C:2016:26, bod 40).

78 Z toho vyplývá, že část důvodu kasačního opravného prostředku týkající se přezkumu polehčujících okolností Tribunálem ve smyslu bodu 29 třetí odrážky pokynů z roku 2006 musí být zamítnuta.

79 Ze všech předcházejících úvah vyplývá, že je třeba druhý důvod kasačního opravného prostředku zamítnout.

K nákladům řízení

80 Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora rozhodne Soudní dvůr o nákladech řízení, není-li kasační opravný prostředek opodstatněný.

81 Podle čl. 138 odst. 1 téhož jednacího řádu, který se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě jeho čl. 184 odst. 1, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a navrhovatelka neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení o kasačním opravném prostředku.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) Kasační opravný prostředek se zamítá.

2) Společnosti Roca SARL se ukládá náhrada nákladů řízení.

Podpisy.